

UDK 929.5 Ginni, obitelj "15/16"
94 (497.5 Dalmacija) "15/16"
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 21. svibnja 2007.
Prihvaćeno za tisak: 3. prosinca 2007.

Albanska obitelj Ginni u povijesti Dalmacije i Istre (XVI. i XVII. st.) – prilog poznavanju komunikacija duž istočnojadranske obale

Lovorka Čoralić

Hrvatski institut za povijest
Opatička 10
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

Tema rada jest obitelj Ginni (Gini, Ghini), zavičajem iz sjeverne Albanije, čiji su odvjetci u XVI. i XVII. stoljeću imali zapaženu ulogu u društvenoj i vojnoj povijesti u raznim dijelovima istočnojadranske obale. Rad se zasniva na raščlambi dosadašnjih saznanja historiografije i arhivskih vrela (poglavito iz Državnog arhiva u Zadru). Kronološkim slijedom prati se životni put i djelovanje ondje zabilježenih odvjeta-ka obitelji Ginni, pri čemu je težište istraživanja ponajprije usmjereno na razdoblje XVII. stoljeća, kada se brojni odvjetci obitelji Ginni bilježe u Zadru i u Istri (kao zapovjednici "naoružanih brodova" za nadzor plovnih putova na sjevernom Jadranu). Na kraju rada zaključuje se da obitelj Ginni, iako nedovoljno obrađivana u historio-grafiji, pripada među zapažene albanske obitelji ranoga novovjekovlja. U prilogima na kraju rada objavljuju se prijepisi oporuka mletačkih gubernadura Ivana (1636.) i Ivana Jerolima Ginnija (1672.), pohranjeni u Državnom arhivu u Zadru.

Ključne riječi: Mletačka Republika, Dalmacija, Albanija, Istra, Zadar, rani novi vijek, vojna povijest, društvena povijest, povijest obitelji, mletačko-turski ratovi

Uvod

U povijesti istočnojadranske, posebice hrvatske obale, nemalu su ulogu imale obitelji koje svojim zavičajnim podrijetlom nisu pripadale krajevima i gradovima u kojima su neki od njihovih najzaslužnijih potomaka djelovali i ostavili najviše svojih

tragova. Njihov spomen često je, možda baš i stoga, površan i nedovoljan, sveden na oskudnu zabilježbu uklopljenu u kontekst neke druge, istraživaču privlačnije i prihvatljivije teme. Tema ovoga rada, koji svojim opsegom i istraživačkim zahvatom ne može težiti punoj cjelovitosti, upravo je jedna takva obitelj, zabilježena u raznolikim arhivskim vrelima, znana (obično samo kao podatak) u radovima historiografije, ali do sada neobrađena kao zaokružena tema. Riječ je o albanskoj obitelji Ginni (*Gini*, *Ghini*), zavičajem vjerojatno iz sjeverne Albanije, čiji su odvjetci u ranom novovjekovlju imali zapaženu ulogu u vojnoj i društvenoj povijesti istočnojadranskoga uzmorja od Mletačke Albanije do Istre.

Obitelj Ginni slijedila je, svojom sudbinom, životni put niza albanskih obitelji i pojedina s kraja srednjeg i početka ranog novog vijeka. Prijelomno doba zasigurno je bilo XV. stoljeće, razdoblje u kojemu cijelo albansko uzmorje, do tada sastavni dio mletačkih prekojadranskih stečevina, pada pod osmanlijsku vlast. Padom Skadra - posljednjeg mletačkog obrambenog bastiona i najvažnijega grada na današnjem albanskom uzmorju - pod osmanlijsku vlast 1479. godine (nakon višegodišnjih osmanlijskih opsada), za stanovništvo toga područja (najvećim dijelom katoličke vjere) započinje višestoljetna agonija borbe za opstanak, preživljavanje i očuvanje identiteta. Iako su iseljavanja s tih područja počela i mnogo prije (izvori ih zapažaju već od početka XV. stoljeća), nakon prijelomne 1479. godine albanski gradovi sustavno gube najelitniji dio svojega stanovništva.¹ Odvjetci istaknutih plemićkih obitelji, ponajprije onih iz sjeverne Albanije, od tada se sve učestalije bilježe u političkom, društvenom, vojnom, vjerskom i kulturnom životu krajeva i gradova od barsko-ulcinjskoga priobalja (do 1571. godine) i Boke kotorske, preko Dubrovnika do Zadra, Istre i Mletaka. Krute (*Crutta*) u Dalmaciji i duž sjevernog Jadrana, Brutti u Kopru i Istri, Zaguri u Mlecima, obitelji Scura i Progina diljem Dalmacije i mletačkih bojišta od Furlanije do Levanta, samo su neki primjeri zabilježenih i znanih albanskih iseljeničkih obitelji koje su, najčešće trajno napuštajući svoj zavičaj, pridonosile razvoju i uspješnosti svoje, povijesnim okolnostima odabrane nove domovine. O njima, kako je rečeno, postoje saznanja u historiografiji, ali ona su najčešće fragmentarna, nepotpuna i uglavnom navedena u kontekstu obradbe neke druge istraživačke teme. Primjer jedne takve iseljeničke obitelji, neopravdano izostavljene iz pomnijeg istraživanja, i albanski je rod Ginni, a njegovi su istaknuti odvjetci središnje istraživačko zanimanje ovoga rada.

¹ Ista demografska obilježja, posebice u elitnom starosjedilačkom dijelu stanovništva, bilježimo i u primjeru Ulcinja i Bara, također gradova u sastavu Mletačke Albanije. Iseljavanja iz tih gradova počinju i mnogo prije njihova pada pod Osmanlije (1571. godine), a u XVII. i XVIII. stoljeću etnički i vjerski sastav tamošnjega stanovništva temeljito je promijenjen na štetu dotadašnjega katoličkoga žiteljstva. O iseljavanjima s područja Mletačke Albanije (poglavito u Mletke) usporedi neka djela: Brunhilde IMHAUS, *Le minoranze orientali a Venezia 1300-1510*, Roma, 1997.; Lovorka ČORALIĆ, *Zadarski kapetan XVII. stoljeća – Ulcinjanin Dominik Katić*, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, sv. 22., Zagreb, 2004., str. 213.-233.; Ista, *Iz prošlosti istočnoga Jadrana – tragom iseljenika iz grada Ulcinja u Mlecima*, *Povijesni prilozi*, god. 23., sv. 27., Zagreb, 2004., str. 37.-56.; Ista, *Izbjegništvo kao sudbina – Barani u Mlecima (XIV.-XVII. st.)*, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, sv. 23., Zagreb, 2005., str. 87.-185.; Ista, *Barani u Mlecima: povijest jedne hrvatske iseljeničke zajednice*, Zagreb, 2006.

U ovom su radu kao osnovna izvorna građa uporabljani Spisi zadarskih bilježnika (dalje: SZB), pohranjeni u Državnom arhivu u Zadru (dalje: DAZ). Iz tog su fonda rabljene oporuke zadarskih bilježnika, one kojih su oporučitelji upravo članovi obitelji Ginni, a i one u kojima se neizravno bilježe odvjeci te albanske obitelji. Oporučitelji su ponajprije vojnici zavičajem iz raznih dijelova Mletačke Albanije, često su albanske etničke pripadnosti, a njihova je vojnička služba obično vezana uz časnike iz obitelji Ginni. Zadarske oporuke datiraju od kraja XVI. stoljeća do sedamdesetih godina XVII. stoljeća, a vrijedno je spomenuti da su poglavito nastale u doba uoči i tijekom Kandijskoga rata (1645.-1669.), kada je aktivnost vojničkoga dijela članova obitelji Ginni (kao i drugih časnika i vojnika zavičajem iz Mletačke Albanije) bila i najizrazitija te kada je Zadar – glavni grad mletačkih stečevina na istočnojadranskoj obali – u vojničkom smislu bio najvažnija mletačka obrambena utvrda. Nadalje, iz fonda Spisi zadarskih bilježnika u radu su uporabljani i bilježnički ugovori (*Instrumenti*) u kojima se, kao izravni akteri ili sporedno zabilježeni, spominju članovi obitelji Ginni. Uz oporučne spise zadarskih bilježnika, kao vrelo neizravnog obilježja (sporedna zabilježba jednog člana obitelji Ginni) uporabljena je i jedna oporuka albanskog iseljenika u Mlecima, datirana u 1536. godinu.

Od tiskanih vrela, za poznavanje vojnoga djelovanja odvjeta obitelji Ginni u Istri i na sjevernom Jadranu važna je zbirka *Pisma i poruke istarskih rektora* (sv. I., 1607.-1616.), a koju je sabrao i priredio Miroslav Bertoša.²

O povijesti obitelji Ginni na albanskom području ne nalazimo, na žalost, dovoljno uporabljivih podataka u historiografiji te se (iako neznatnom ubilježbom podataka dragocjenih za ovo istraživanje) izdvaja samo monografija Miloša Antonovića *Grad i župa u Zetskom primorju i severnoj Albaniji u XIV i XV veku* (Beograd, 2003.). O udjelu nekih odvjeta obitelji Ginni u mletačko-turskim ratovima koncem XVI. stoljeća, kao i o časnicima toga roda u mletačko-uskočkim sukobima na sjevernom Jadranu, nekoliko zanimljivih podataka sadrže monografije Gligora Stanojevića.³ S obzirom da su brojni mletački časnici iz roda Ginni učestalo djelovali u Zadru – svojoj glavnoj vojničkoj bazi za istočni Jadran – kraće podatke o njima bilježe radovi o zadarskom stanovništvu (s kraja XVI. i početkom XVII. stoljeća), i opća djela o kulturnoj povijesti Zadra.⁴ Naposlijetku, vrlo sažete podatke o nekim članovima obitelji Ginni djelatnima u Zadru ili u Mlecima sadrže radovi koji obrađuju migracijska gibanja duž istočnojadranske obale u kasnom srednjem i ranom novom vijeku.⁵

² Monumenta spectantia historiis Slavorum Meridionalium, sv. 52., Zagreb, 1979.

³ *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, Beograd, 1970.; *Senjski uskoci*, Beograd, 1973.

⁴ Roman JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. st. gledano kroz matice vjenčanih, *Starine JAZU*, sv. 49., Zagreb, 1959., str. 349.-509.; Giuseppe SABALICH, *Guida archeologica di Zara*, Zara, 1897.

⁵ Savo MARKOVIĆ – L. ČORALIĆ, Crmničani u mletačkim dokumentima XVII. st.: Orlandići, u: Blažo T. ORLANDIĆ, *Monografija Gornjih Seoca (Crmnica – Virpazar)*, Bar, 2004., str. 79.-92.; L. ČORALIĆ, Zadarski kapetan XVII. stoljeća – Ulcinjanin Dominik Katić, str. 213.-233.; Ista, Iz prošlosti istočnoga Jadrana – tragom iseljenika iz grada Ulcinja u Mlecima, str. 37.-56.; Ista, Izbjeglištvo kao sudbina - Barani u Mlecima (XIV.-XVII. st.), str. 87.-185.; Ista, Zadarski kanonik – Skadranin Giovanni Campsi, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 47., Zagreb - Zadar, 2005., str. 291.-303.

Spomenuti historiografski radovi ne sadrže, kako je i prije kazano, brojne podatke o odvjetcima obitelji Ginni. Začuđuje da je njihov spomen izostavljen i iz nekih pregleda vojničkog djelovanja znamenitijih Dalmatinaca i Albanaca u mletačkoj službi, ali i iz brojnih radova i monografija koji se bave mletačko-turskim ratovima na širem području istočnojadranske obale u ranom novom vijeku.⁶ U odnosu na također albansku obitelj Kruta, čiji su časnici bili dosta zapaženi u istraživačkim radovima koji obrađuju vojnu povijest Dalmacije⁷, za zaslužnike iz roda Ginni ne bilježimo toliko konkretnih ubilježbi. Takav nam se omjer, uz neprijepornu važnost obitelji Kruta (čiji su odvjetci bili i zapaženi crkveni dostojanstvenici), ne čini realnim u odnosu na njihovu usporednu važnost i pokazatelje sadržane u arhivskim vrelima.

Cilj je ovoga priloga predstaviti neke odvjetke obitelji Ginni koji su djelovali u Dalmaciji i Istri u drugoj polovici XVI. i tijekom XVII. stoljeća. Rad je pokušaj otrgnuća od zaborava (i prešućivanja) jedne albanske obitelji koja je stjecajem povijesnih okolnosti bila prisiljena na trajno iseljavanje najvećega dijela svojih odvjetaka koji su – sukladno prilikama i okolnostima – svoj životni put najčešće podredili vojnom pozivu u mletačkoj službi. Upravo stoga ovaj rad nastoji osvijetliti i upotpuniti historiografska saznanja o vojnoj povijesti istočnojadranskog uzmorja, ali i ukazati na dinamičnost migracijskih gibanja na tom području u doba ranoga novovjekovlja.

Malo je konkretnih i pouzdanih podataka koji govore o pobližem podrijetlu obitelji Ginni, kao i o njihovim odvjetcima prije ranog novog vijeka. Također, iz podataka koji se odnose na članove obitelji Ginni, djelatne u mletačkoj vojnoj službi u XVI. i XVII. stoljeću, ne može se razaznati u kojem dijelu Albanije možemo tražiti njihovo matično podrijetlo. Stoga je za sada jedini konkretni podatak o obitelji Ginni u srednjemu vijeku sadržan u spomenutoj knjizi M. Antonovića. To je ubilježba Klementa Ginnija, bilježnika u gradu Skadru 1330. godine.⁸

Tijekom dužeg vremenskog razdoblja, točnije sve do tridesetih godina XVI. stoljeća, u dosadašnjim spoznajama historiografije i proučenim arhivskim vrelima ne bilježimo spomen članova albanske obitelji Ginni. Tek 1536. godine, u oporuci Nikole Murthe, barskog iseljenika (albanske etničke pripadnosti) nastanjenog u Mlecima, kao jedan od izvršitelja oporučiteljeve posljednje volje spomenut je Baranin Stjepan pokojnog Nikole Ginni iz Bara.⁹ Poblizi podatci o Stjepanu nisu nam, na žalost, detaljnije poznati na osnovi toga spisa. Možemo tek pretpostaviti da je Stjepan Ginni potomak ogranka koji se, nakon pada Skadra i ostatka albanskoga uzmorja pod osmanlijsku vlast, iselio u nedaleki Bar (kao i brojni drugi Albanci) te potom

⁶ Primjerice, spomen obitelji Ginni ne bilježe ni uporabljivi radovi Giuseppea SABALICHA *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Zara, 1909. i Arduina BERLAMA *Le milizie dalmatiche della Serenissima, Rivista dalmatica*, god. XVI., fasc. 1., Zara, 1935., str. 47.-58.

⁷ O obitelji Kruta napisala sam zaseban rad naslovljen "Albanska obitelj Kruta i njezini zaslužni odvjetci – prilog poznavanju istočnojadranskih komunikacija u ranom novovjekovlju" (predano u tisak za *Zbornik u čast prof. I. Totha*, gl. urednik Zoran VELAGIĆ).

⁸ M. ANTONOVIĆ, nav. dj., str. 298.

⁹ Archivio di Stato di Venezia, Notarile testamenti, b. 578., br. 302., 22. VIII. 1536. Usporedi i: L. ČORALIĆ, *Izbjegništvo kao sudbina - Barani u Mlecima (XIV.-XVII. st.)*, str. 124.

– ne nalazeći u tome gradu (tada već izrazito izloženom osmanlijskim prodorima) potrebitu sigurnost - svoju trajnu egzistenciju pronašao iseljavanjem u grad na lagunama.

Razdoblje XVI. stoljeća doba je kada brojni Albanci, često odvjetci uglednih plemićkih obitelji, trajno napuštaju svoj zavičaj. Brojni stupaju u mletačku vojnu službu u kojoj nerijetko obnašaju istaknute činove. Izvori i literatura potvrđuju, sukladno s intenziviranjem mletačko-turskih sukoba diljem istočnojadranskih i sredozemnih bojišta, njihovu prisutnost od istarskih, dalmatinskih i bokeljskih gradova do Levanta. Za mnoge od njih, a tako i za članove obitelji Ginni, upravo će Zadar, glavni grad mletačke pokrajine Dalmacije i njezino vodeće vojno uporište, tada biti jedna od destinacija u kojoj je ta skupina iseljenika najčešće zabilježena. Na osnovi istraživanja Romana Jelića doznajemo za nekoliko odvjetaka obitelji Ginni, privremeno ili trajnije nastanjenih u Zadru (i zabilježenih u tamošnjim matičnim knjigama) koncem XVI. i početkom XVII. stoljeća. Tako se 1598. godine bilježe braća Nikola (Niko) i Marko, sinovi Ivana Pavla.¹⁰ Kao kapetan u mletačkoj vojnoj službi Nikola je spomenut u Spisima zadarskih bilježnika i 1622. godine, kada posluje sa zadarskim težačkom Šimunom Celadićem, a predmet njihova poslovanja manji su zemljišni posjedi u bližoj okolici grada (Vrulje, Plovanija).¹¹ Marko, brat Nikolin, također se bilježi kao mletački kapetan. U zadarskim matičnim knjigama bilježi se od 1589. do 1610. godine. Iz drugih navoda doznajemo da je Marko bio kapetan “naoružanih barki” (*Barche armate, Barche armate contro Uscocchi, Barche armate Croate*), elitnih mletačkih jedinica zaduženih za nadzor plovnih putova na sjevernom Jadranu (osobito u borbama protiv uskoka). Posadu tih naoružanih mornaričkih jedinica činili su Albanci, Hrvati i Crnogorci, zavičajem sa širega područja mletačkih prekojadranskih posjeda, posebice iz nekdašnjih mletačkih stečevina u Albaniji.¹² Godine 1593. kapetan Marko Ginni zabilježen je kao zapovjednik jedne takve vojno-pomorske postrojbe u kojoj je kao vojnik djelovao ulcinjski iseljenik i zadarski stanovnik Nikola Mesili (Melili) iz Ulcinja.¹³ Kapetan naoružanih brodova vjerojatno je istovjetan s Markom Ginnijem, zabilježenim 1595. godine u svezi s planovima kršćanskih zemalja o oslobađanju Bara, Ulcinja i Skadra od osmanlijske vlasti. U tom je kontekstu korčulanski biskup Augustin Quinctius (*Augustinus Quinctius*, biskup od 1573. do 1605. godi-

¹⁰ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. st. gledano kroz matice vjenčanih, str. 398.

¹¹ DAZ, SZB, Zuanne Braicich (1621.-1645.), b. I., Instrumenti, fasc. 1., str. 39.-39' (4. II. 1622.).

¹² Prema istraživanjima Miroslava BERTOŠE, najboljeg poznavatelja ove problematike, “naoružane lađe” spominju se u mletačkim izvorima kao borbene posade od Kopra do Marana, od mletačkog Lida do Sacca di Goro, utvrde pokraj rukavca Donzelle u delti rijeke Pad (Miroslav BERTOŠA, *Izazovi povijesnog zanata: lokalna povijest i sveopći modeli*, Zagreb, 2002., str. 41.). Brojne podatke vidi i u Bertošinoj sintezi *Mletačka Istra u XVI i XVII stoljeću* (sv. I.-II., Pula, 1986.) te u spomenutoj zbirci građe *Pisma i poruke istarskih rektora*. Usporedi i: Gligor STANOJEVIĆ, *Senjski uskoci*, str. 60.-65.; John R. HALE, *L'organizzazione militare di Venezia nel '500*, Roma, 1990., str. 317.; Ennio CONCINA, *Le trionfanti e invitissime armate Venete*, Venezia, 1972., str. 34.

¹³ DAZ, SZB, Francesco Primizio (1590.-1608.), b. VI., Testamenti, br. 14., 31. VIII. 1593. Usporedi i L. ČORALIĆ, *Zadarski kapetan XVII. stoljeća – Ulcinjanin Dominik Katić*, str. 215.; Ista, *Zadarski kano-nik – Skadranin Giovanni Campsi*, str. 292.

ne) poslao Marka Ginnija u Rim da bi ubrzao prispjeće vojnika iz Brindizija koji su, prema tim planovima, trebali napasti Skadar.¹⁴

Početak XVII. stoljeća, također kao stanovnica Zadra, u tamošnjim se matičnim knjigama bilježi i Lucijeta pokojnoga Luke Ginnija.¹⁵ U istim su vrelima upisana još dva odvjetka obitelji Ginni – također časnici u mletačkoj vojnoj službi. To su Ivan i Pavao, o kojima posjedujemo i saznanja iz drugih izvora. Pavao Ginni (*Ghini*) bilježi se kao mletački kapetan 1596. godine, kada se u Zadru vjenčao s zadarskom plemkinjom Margaretom, kćerju Bartola Ferra. U idućim godinama zadarski izvori bilježe ga kao zapovjednika (podnarednik - *sargente* i guvernadur) naoružanih brodova.¹⁶ Godine 1602. Pavao se bilježi kao zapovjednik *barche armate di Albanesi*. Njegov je vojnik Albanac Leka Fransi, zavičajem s rijeke Bojane, a oporuku u kojoj se obojica bilježe napisao je svećenik Primo Ivanov *Chimeza* iz Makedonije, kapelan albanskih vojnika u mletačkim vojno-pomorskim postrojbama.¹⁷ Važan dio podataka o vojnom djelovanju Pavla Ginnija bilježi spomenuta zbirka gradiva *Pisma i poruke istarskih rektora*. Godine 1610. Pavao je zabilježen kao zapovjednik (kapetan) albanskih naoružanih postrojbi koje, djelujući u mletačkoj službi, nadziru plovidbu sjevernim Jadranom. Iste je godine Ginnijeva postrojba određena za pratnju trgovačke galije koja je plovila od Mletaka u Split. Prema izjavi rašporskoga kapetana, Pavao Ginni upućen je kao pratnja galiji jer je *barca armata del capitano Paolo Ghini, ch'è la migliore di tutte le altre, che sono qui*. Prema kasnijim navodima doznajemo da je naoružani brod kapetana Ginnija uspješno doveo trgovačku galiju u Split, gdje se bilježi u srpnju 1610. U ljetnim se mjesecima Ginni vratio u Istru, gdje se, uz barku kapetana Petra Žarkovića (koji zapovijeda odredom od 38 vojnika), kao naoružana barka za nadzor pomorskih putova i sprječavanje krijumčarenja soli prema Trstu izriješkom spominje i Ginnijeva pomorska postrojba (35 vojnika). Naposljetku, tragom istoga izvora, Pavao Ginni bilježi se 1611. godine u činu guvernadura i tada je trenutno smješten u Rovinju.¹⁸ Posljednji spomen Pavla Ginnija, prema dosadašnjim saznanjima, bilježimo 1612. godine. Tada je Ginni, djelujući i dalje kao zapovjednik naoružanih brodova protiv mletačkih suparnika na sjevernom Jadranu zarobio peboricu senjskih uskoka, izravno time odgovarajući na prethodnu akciju Senjana u kojoj je bio zarobljen čak i mletački providur u Krku.¹⁹

Dvadesetih godina XVII. stoljeća, uz djelovanje prethodnih članova obitelji Ginni, izvori spominju i Jurja Ginnija, također mletačkoga kapetana. S obzirom da se Juraj bilježi kao zapovjednik Vuka Orlandića (Vuko Crmnica), istaknutog mletačko-

¹⁴ G. STANOJEVIĆ, *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, str. 107.

¹⁵ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. st. gledano kroz matice vjenčanih, str. 398.

¹⁶ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. st. gledano kroz matice vjenčanih, str. 398.

¹⁷ DAZ, SZB, Simon Venier (1586.-1616.), b. V., Testamenti, br. 396., 9. VI. 1602.

¹⁸ *Pisma i poruke istarskih rektora*, str. 77.-78., 82., 89., 98.

¹⁹ G. STANOJEVIĆ, *Senjski uskoci*, str. 242.

ga časnika u XVII. stoljeću²⁰, vjerojatno je djelovanje toga odvjetka roda Ginni bilo usmjereno na ratišta od Budve, Paštrovića i Kotora do sjeverne Dalmacije, ali također je moguće da je tijekom prve polovice XVII. stoljeća (osobito u početnim desetljećima) bio i član posada mletačkih naoružanih barki na sjevernom Jadranu.²¹

Jurjev brat Ivan Ginni zabilježen je, bez ikakve oznake vojnog čina, u matičnim knjigama Zadra koncem XVI. stoljeća (1595.).²² Možemo s velikom vjerojatnošću pretpostaviti da je to ista osoba koja se, tijekom prve polovice XVII. stoljeća, bilježi kao zapaženi mletački vojni zapovjednik. Godine 1611. Ivan Ginni obnaša (u činu kapetana) službu zapovjednika mletačkog naoružanoga broda koji djeluje u Istri, a u spomenutom izvoru izrijekom se navodi kako su njegovu posadu činili *Albanesi*. Iste godine Ginni je posredno spomenut kao kapetan naoružane barke sa koje su pobjegli neki mornari te potom napali i opljačkali jedan grip između Rovinja i Fažane.²³ Tijekom idućih desetljeća zapažamo Ginnijevo napredovanje u mletačkoj vojnoj hijerarhiji – 1637. godine bilježi se kao *molto illustre Signor Governador* i zapovjednik naoružane barke.²⁴ Približno u isto vrijeme, koncem 1636. godine, guvernadur Ivan Ginni načinio je svoju oporuku, pohranjenu u Spisima zadarskih bilježnika u Državnom arhivu u Zadru, a njezin je sadržaj vrijedno dodatno saznanje o tom istaknutom mletačkom časniku, kao i o nekim drugim članovima njegove obitelji.²⁵ U naslovu oporuke Ivan Ginni oslovljen je ponovno kao *molto illustre Signor Governador delle Militie Albanese* i kao stanovnik Zadra u četvrti Četrdeset mučenika (*Confine de Santi Quaranta*). Za mjesto svojega posljednjega počivališta albanski guvernadur određuje zadarsku crkvu Sv. Frane (*nella sua sepultura*), koja je (uz franjevački samostan) imala važno mjesto u vjerskom životu časnika i vojnika u mletačkoj službi te je često bila obdarivana njihovim legatima. Izvršiteljicom (*commissaria*) svoje

²⁰ Vuko Crmnica u crnogorskoj historiografiji nazivan je obično imenom Vuko Orlandić (G. STANOJEVIĆ, Crna Gora u doba kandiskog rata (1645-1669), *Istorski glasnik*, sv. 1.-2., Beograd, 1953., str. 25.-29.; Isti, *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, str. 208.-209.; D. ŽIVKOVIĆ, *Istorija crnogorskog naroda*, sv. II., Cetinje, 1992., str. 25.-29.), a u hrvatskoj je poznat kao Vuko Crnica (podrobnije vidi tekst Ivana PEDERINA u *Hrvatskom biografskom leksikonu*, sv. II., Zagreb 1989., str. 734., te ondje navedenu literaturu). To je, najvjerojatnije ista osoba, mletački časnik iz crmničkog roda Orlandići, koji se kao mletački časnik spominje od 1620-ih godina. Djelovao je na širem području istočnojadranske mletačko-turske bojišnice, a čini se da je od početka 1660-ih trajno prisutan na zadarskom području. Ondje se gubi njegovo izvorno prezime, a u izvorima se počinje bilježiti prema nazivu svojega zavičaja (*Cernizza*), što će s vremenom postati i obiteljsko prezime (u hrvatskom prijevodu kao Crnica). O intrigantnoj osobi Vuka Crmnice, kao i o njegovim potomcima, pripremam zasebnu istraživačku studiju. Od novijih radova usporedi: S. MARKOVIĆ – L. ČORALIĆ, Crmničani u mletačkim dokumentima XVII st., str. 79.-92.

²¹ S. MARKOVIĆ – L. ČORALIĆ, Crmničani u mletačkim dokumentima XVII st., str. 81.

²² R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. st. gledano kroz matice vjenčanih, str. 398.

²³ *Pisma i poruke istarskih rektora*, str. 60., 65.

²⁴ Posredno je zabilježen u oporuci Mila Mladašina (*Mladazin*) iz područja Mrkojevića (*Marchovich*) kraj Bara, vojnika djelatnog pri naoružanoj barci kapetana Vuka iz Mrkojevića (DAZ, SZB, Zuanne Braicich /1621.-1645./, b. XIII., Testamenti, fasc. 10., br. 379., 8. VIII. 1637.).

²⁵ DAZ, SZB, Zuanne Braicich (1621.-1645.), b. XIII., Testamenti, fasc. 9., br. 364., 15. XII. 1636. Cjelovit prijepis oporuke vidi u Prilogu 1. na kraju rada.

posljednje volje Ginni imenuje suprugu Bellu (njezino nam zavičajno podrijetlo nije znano na osnovi toga izvora). Bella je obvezna, nakon Ivanove smrti, uložiti 400 dukata *in uno o più fondi stabili, et sicuri* te od godišnjega prihoda redovito plaćati franjevcima dvije mise tjedno (za oporučitelja i Bellu) u istoj franjevačkoj crkvi. Ako franjevci iz bilo kojega razloga ne mogu prihvatiti odnosno odbiju rečeni legat i obvezu služenja misa, taj dio oporučnog navoda prelazi na bratovštinu Gospe od Karmena (sa sjedištem u istoj crkvi sv. Frane). Nadalje, u slučaju da i crkva Sv. Frane, kao i bratovština Gospe od Karmena, ne prihvate rečeni legat, tada oporučitelj – pomno nastojeći osigurati uspješnu provedbu svojih oporučnih želja – određuje da obveze slavljenja misa uz odgovarajuću nadoknadu pripadaju uglednoj zadarskoj bratovštini sv. Silvestra (sa sjedištem u crkvi sv. Ivana). Glavnom i jedinom nasljednicom svih svojih preostalih dobara guvernadur Ginni imenuje suprugu Bellu, a nakon njezine smrti imovina će pripasti kapetanu Ivanu, sinu oporučiteljeva brata Jurja Ginnija (tada već pokojnoga). Izrijekom se, nadalje, navodi da se sveukupna nepokretna Ginnijeva imovina ne smije prodavati, zalagati, niti na bilo koji drugi način otuđiti, nego trajno s koljena na koljeno pripadati zakonitim potomcima imenovanoga nasljednika. Ukoliko, međutim, kapetan Ivan Ginni premine bez zakonitih potomaka, tada oporučitelj određuje da se sva njemu namijenjena imovina proda na dražbi te stečeni prihod uloži u stabilan i siguran fond ili posjed. Od prihoda koji će se redovito dobivati Ivan Ginni određuje da se u crkvi Sv. Frane ili – sukladno prethodno navedenim odredbama – na oltarima bratovština Gospe od Karmena ili Sv. Silvestra drže zadušnice u spomen na oporučitelja. Obvezu izvršenja toga dijela oporuke Ivan Ginni povjerava vikaru zadarske stolnice te predstojnicima bratovština Gospe od Karmena i Sv. Silvestra. Ovdje je zanimljivo spomenuti da se oporučiteljev nećak i imenjak, kapetan Ivan Ginni, navodi kao osoba koja još nije punoljetna te se – u slučaju da Bella premine prije ispunjenja njegove punoljetnosti – skrbnicima i nadzirateljima imovine imenuju zadarski građani Jakov Califi i Frane Gandelini. Napominje, u završnim dijelovima oporuke, da je svoj imetak (ponajprije stabilan posjed) stekao *con molti sudori, et stente al publico seruitio di Sua Serenita* te da na njih – osim imenovanih nasljednika – nitko drugi nema pravo potraživanja.

Ivan Ginni, istaknuti albanski zapovjednik u mletačkoj vojnoj službi, preminuo je u Zadru početkom 1638. godine. Njegova je oporuka otvorena 23. siječnja iste godine na zahtjev udovice Belle, izvršiteljice oporučnih želja i glavne nasljednice Ivanove imovine.

Nadgrobnni natpis u čast Ivana Ginnija (koji je dala podići njegova supruga Bella) i danas je zorno vidljiv u zadarskoj franjevačkoj crkvi, mjestu koje je albanski guvernadur odabrao za posljednje počivalište. Natpis je zabilježio i zadarski kulturni povjesnik Giuseppe Sabalich u svojem djelu *Guida archeologica di Zara* (str. 112.), a ovdje ga donosim prema vlastitoj transkripciji:

NEC MINVS FORTIS AC PII HAEROIS
 EPYROTICAE CLASSIS DVCTORIS
 IOANNIS GINNI MEMORIA BINV[M]

IN HEBDOMADA SACRV[M] PRO SVA ET
 D[OMI]NAE BEL[L]AE CONIVGIS DILECTISSIMAE
 ANIMAB[U]S QUADRIGE[N]TOR[UM] DVCATOR[UM]
 CENSV INSTITVENTIS ET HOC
 PRO INFIRMIS FRATRIBVS
 EADEM D[OMINA] BELLA ME[MORIAE] ST[ATUAM]
 P[ONENDO] C[ENSUIT]²⁶

Zanimljivo je da Sabalich u istome djelu navodi i podatak da se u istoj crkvi (na podu) nekoć nalazio još jedan natpis (najvjerojatnije na mjestu same Ginnijeve grobnice) u kojemu se (prema Sabalichevu prijevodu na talijanski jezik) Ginni spominjao kao *governator benemerito della Serenissima Repubblica veneta*.²⁷

Na osnovi dosadašnjih spoznaja iz vrela i historiografije možemo zaključiti da su tridesete godine XVII. stoljeća bile razdoblje izrazito učestalog spominjanja članova obitelji Ginni u Dalmaciji (Zadru). Iz godine 1631. potječe oporuka crnogorskoga kapetana u mletačkoj službi Nikole Popovića, tada privremeno nastanjenog u zadar-skom kaštelu.²⁸ U Popovićevoj je oporuci jedan od glavnih protagonista Albanac Petar Ginni, također mletački kapetan, ujedno i jedan od izvršitelja oporuke. Ginni je, razvidno je iz oporuke, i proteklih godina bio osoba važnog Popovićeve povjerenja – kod njega se nalaze spisi iz kojih razabiremo oporučiteljevo novčano poslovanje s kapetanom Nikolom Jurom (*Giuro*). Riječ je o 160 dukata koje Popović potražuje od Jure, a koji se potom – zalaganjem izvršitelja oporuke – trebaju predati kotorskom samostanu Sv. Pavla. Petar Ginni nadaren je i s nekoliko Popovićevih oporučnih legata – ostavlja mu srebreni *agnus Dei, un anello d'oro il più bello che habbia*, kao i neke predmete iz svoje pokretne imovine (posteljina). U oporuci se izriječkom bilježi i Petrova sestra Marija te joj se oporučiteljevom željom dariva jedan zlatni prsten.

Posljednji odvjetak obitelji Ginni koji je predmet ovoga istraživanja jest guvernadur Ivan Jerolim, također zapaženi mletački časnik XVII. stoljeća. U zadarskim izvorima (bilježnički spisi) spominje se 1656. godine. Zabilježen je u činu guvernadura (vjerojatno albanskih vojnih postrojbi), a u spisu je riječ o njegovu agrarnom poslovanju u bližoj zadarskoj okolini. Riječ je o prodaji njegova zemljišnog posjeda u Lukoranu na otoku Ugljanu (čestice su smještene na lokalitetima *Fornase, Brigh* i *Pod Brigh*) zadarskom Kaptolu za 500 zlatnih dukata. U opsežnom spisu izriječkom se navode imena težaka koji izravno obrađuju tamošnji, očito površinom velik posjed (vino-gradi, maslinici), a zanimljivo je spomenuti da upravo prodani posjed Ginni istoga dana uzima u podzakup od novoga vlasnika uz obvezu redovite godišnje isplate od

²⁶ Ne manje snažnog i pobožnog heroja / zapovjednika epirske (tj. albanske, *op. prev.*) flote / Ivana Ginija u spomen dvaput / na tjedan svetu službu za svoju i / gospođe Belle predrage supruge / duše četiri stotine dukata / prihoda uspostavljajući i to / za bolesne fratre / ista gospođa Bella na spomen odlučila je postaviti ovu ploču.

²⁷ G. SABALICH, *Guida archeologica di Zara*, str. 112.

²⁸ DAZ, SZB, Zuanne Braicich (1621.-1645.), b. XII., Testamenti, fasc. 7., br. 280., 12. VI. 1631.

186 lira.²⁹ U Spisima zadarskih bilježnika ime Ivana Jerolima Ginnija zabilježeno je i 1662. godine. Riječ je o oporuci kapetana Stjepana Vuladila (Vuladilić) iz Šestana kraj Bara, u kojoj se kao jedan od svjedoka pri otvaranju oporuke spominje Luka Bilušić, kaplar *della Compagnia del Signor Capitan Gerolimo Gini*.³⁰

O Ivanu Jerolimu Ginniju nemamo podrobnijih podataka iz dosadašnje historiografije. Stoga nam je njegova oporuka, napisana u Zadru 1672. godine, važno vrelo za dodatno saznanje o obitelji i o tom zasluzniku u mletačkoj vojnoj službi.³¹ U oporučnom spisu Ivan Jerolim Ginni navodi se kao guvernadur i stanovnik Zadra u četvrti *della Beata Vergine Piazzola*, smještenoj pored crkve Sv. Marcele. Nakon uobičajenih uvodnih navoda, karakterističnih za sve onodobne oporuke, Ginni za mjesto svojega posljednjega počivališta određuje vlastitu grobnicu u crkvi zadarskoga dominikanskoga samostana. Nadalje, izvršiteljima svoje posljednje volje imenuje ugledne zadarske plemiće i građane: guvernadura Petra Nassija, kontea Franu Soppe Papalija, doktora prava Franu Lantanu (bilježnika koji ujedno i pravi oporuku) i Nikolu Canavellija. Iz sljedećih oporučnih navoda postaju nam razvidne i bliske rodbinske veze Ginnijevih s uglednim i starim zadarskim plemićkim obiteljima. Naime, njegove su rođakinje (*germane*) plemkinje Magdalena Soppe (držeci je kao sestru ostavlja joj čak 1500 dukata) i Franjica Soppe (ostavlja joj 100 dukata), kao i Darija Spingarola Nassi (darovnica iznosi 100 dukata). Ivan Jerolim, koji očito nije zasnovao vlastitu obitelj, preostatak svoje imovine, zasigurno (prema novčanim iznosima koje podjeljuje) velike, ostavlja majci Artimiziji na doživotno uživanje, a nakon njezine smrti imetak pripada spomenutom konteu Frani Soppe Papali. Ovi nam podatci, iako nedovoljno potpuni, kazuju o ugledu albanske obitelji Ginni (kao i o njihovu plemićkom podrijetlu), ali i o njihovoj (nedovoljno poznatoj) ulozi u društvenoj povijesti Zadra i Dalmacije.

Oporuka je otvorena ("više tjedana nakon oporučiteljeve smrti") dana 15. ožujka 1673., a kao podnositelj zahtjeva za otvaranje zabilježen je (kao *herede proprietario*) zadarski plemić Frane Soppe Papali. Međutim, da Frane Soppe Papali nije Ginnijevom smrti odmah stekao sve oporučiteljeve posjede, doznajemo iz kasnijih navoda u Spisima zadarskih bilježnika. Godine 1678., pet godina nakon Ginnijeve smrti, njegova se majka Artimizija bilježi kao vlasnica zemljišnoga posjeda smještenog u neposrednoj zadarskoj okolini (kraj crkve Gospe od Maslina). Zemljište (vinograd) Artimizija prodaje hvarskom plemiću i zadarskom građaninu Vicku Pellegriniju za nevelikih 15 dukata.³² Artimizija se bilježi i dvije godine poslije – kao nasljednica i

²⁹ DAZ, SZB, Zuanne Ligniceo (1656.-1659.), b. I., Instrumenti, str. 15.-28' (1656. god.).

³⁰ DAZ, SZB, Francesco Sorini (1656.-1677.), b. II., Testamenti, br. 56., 23. VIII. 1662.

³¹ DAZ, SZB, Francesco Lantana (1669.-1687.), b. I., Testamenti, br. 20., 27. XI. 1672. Prijepis oporuke vidi u Prilogu 2. na kraju rada.

³² Zanimljivo je da se u granicama posjeda nalaze Marko Crmnica (potomak Vuka Crmnice) i iseljenik sa šestanskoga područja (*Sestan*). Ti nam podatci govore da su useljenici-mletački vojnici zavičajem s područja Mletačke Albanije, u novoj domovini grupirali (vjerojatno i na osnovi darovnica mletačke vlasti) posjede na sličnim ili istovjetnim mjestima, ali i da su se - bez obzira na različitost etničke pripadnosti - osjećali kao skupina koju veže zajedničko podrijetlo (DAZ, SZB, Andrea Tori /1675.-1708./, b. I., Instrumenti, fasc. 1., str. 87.-89., 10. III. 1678.).

vlasnica zemljišnoga posjeda na Lukoranu prodaje svoj imetak zadarskoj crkvi sv. Ilije (cijena je 31 cekin).³³ Kasnija sudbina Artimizije Ginni, izravne nasljednice nakon smrti njezina sina Ivana Jerolima, nije nam poznata. S obzirom na izričito naveden završni oporučni navod guvernadura Ivana Jerolima Ginnija, možemo s velikom vjerojatnošću pretpostaviti da je ostatak posjeda i novčanih dobiti, preostalih nakon Artimizijene smrti, pripao imenovanom nasljedniku --zadarskom plemiću Frani Soppe Papaliju.

Saznanja o albanskoj obitelji Ginni na osnovi kojih je načinjen ovaj rad prikupljena su uvidom u saznanja iz historiografije, kao i raščlambom arhivskih vrela (ponajprije Spisa zadarskih bilježnika, pohranjenih u zadarskom Državnom arhivu). Na osnovi njihove raščlambe razvidno je da je to bila ugledna albanska obitelj koja je svojom sudbinom, određenom spletom vojno-političkih okolnosti u njihovim matičnim krajevima (sjeverna Albanija), bila uvelike povezana sa širim područjem istočnojadranske obale. Odvjetci obitelji Ginni bilježe se tijekom ranog novovjekovlja na području od Mletačke Albanije (budvansko-barsko područje), preko Dalmacije (Zadar) do Istre. U vrelima se najučestalije spominju u prvoj polovici i sredinom XVII. stoljeća, a njihovi su odvjetci zapaženi sudionici vojne povijesti Istre i Dalmacije. Posebice su se istaknuli kao zapovjednici (kapetani, guvernaduri) naoružanih barki (*barche armate*) – vojno-pomorskih postrojbi Mletačke Republike zaduženih za nadzor plovidbenih putova na sjevernom Jadranu, a koje su imale i zapaženu ulogu u mletačkim sukobima s uskocima početkom XVII. stoljeća. Brojni članovi obitelji Ginni djelovali su ili često boravili u Zadru, središnjem mletačkom uporištu na istočnom Jadranu, te otuda njihov relativno učestali spomen u tamošnjim vrelima. U Zadru su članovi obitelji Ginni stjecali zemljišne posjede u bližoj kopnenoj i otopnoj okolini, zasnivali obitelji te ženidbenim vezama ulazili među zadarsku društvenu elitu. Ondje su provodili i posljednje godine svojega života, odabirući za posljednje počivalište grobnice u uglednim zadarskim crkvama (franjevačka, dominikanska) u kojima se – kao u primjeru guvernadura Ivana Ginnija – nadgrobne ploče isklesane u njihovu čast i danas zorno vide.

Obitelj Ginni i njezini zaslužnici relativno se rijetko spominju u historiografiji, najčešće samo kao usputni podatak u sklopu monografija i radova koji se bave istarskom i dalmatinskom poviješću ranoga novoga vijeka. Ovaj prilog skroman je pokušaj da se od zaborava i zatajenosti otrgne jedna istaknuta, ali u historiografiji ni približno dovoljno poznata obitelj te da se upozori na njezinu ulogu i prinose povijesti širega područja istočnojadranskoga uzmorja. Vjerujem, naposljetku, da će dodatna istraživanja arhivskih vrela, kako domaćih tako i inozemnih, ovu problematiku dodatno osvijetliti novim znanstvenim spoznajama.

³³ DAZ, SZB, Andrea Tori (1675.-1708.), b. I., Instrumenti, fasc. 4., str. 31.-33' (25. VI. 1680.).

PRILOG 1.

Prijepis oporuke guvernadura Ivana Ginnija (Državni arhiv u Zadru, Spisi zadarskih bilježnika, Zuanne Braicich, 1621.-1645., b. XIII., Testamenti, fasc. 9., br. 364., 15. XII. 1636.)

Testamento del quondam molto illustre signor Gouvernador Zuanne Ginni³⁴

Nel Nome di Christo Amen. L'anno della sua Natiuità mille seicento trenta sei, nell'indictione quarta, giorno ueramente di luni, li 15 del mese di Dicembre. Nelli tempi del Serenissimo Prencipe et Signor Nostro Eccellentissimo il Signor Francesco Erizzo per l'Iddio grazia inclito Dose di Venetia³⁵, et del Regimento dell'Illustrissimo Signor Pietro Contarini Conte di Zara et suo Distretto dignissimo.³⁶ Alla presentia del Nobil huomo Zaratino il molto illustre Signor Gioanni Grisogono Kaulier honorando Consigliario³⁷, di me Nodaro, et delli Testimonii sottoscritti.

Essendo statuito a cadauno di morire una uolta, et non sapendosi l'hora, ne il ponto della morte, per il che considerando salubremente le predette cose, il molto illustre Signor Zuanne Ginni Gouvernador delle Militie Albanese, habitante in questa Città, sano per gratia dell'Omnipotente Signor Iddio della mente, sensi, et intelletto, se bene di corpo alquanto risentito, ne uolendo partir dalla presente uita senza ordenar le cose sue, questo suo ultimo nuncupatiuo Testamento, qual si dice senza scritti, ha procurato che si faccia et ha fatto nel modo che segue.

Primamente ha racomandato l'anima sua all'Omnipotente Signor Iddio suo Creatore, alla Gloriosa Vergine Maria, et à tutta la Corte Celeste, et quando piacerà alla sua Diuina Maestà di leuarlo dalla presente uita, et chiamarlo a se, ha ordenato che il suo cadauere sia sepolto nella Chiesa delli Reuerendi Padri di San Francesco in questa Città nella sua sepoltura.

Commissaria ueramente di questo suo ultimo uolere fedel essecutrice ha instituito, nominato, et uoluto che sia la Signora Bella sua diletissima consorte, alla quale hà dato omnimoda auttorità di mandar a essecutione quanto da esso Signor Testatore nel presente Testamento sarà disposto et ordenato.

Recordato delli quattro luochi pii ordinarii di questa Città, disse non uolermi lasciar niente.

Item ordenato che subito doppo la sua morte la sudetta Signora Bella sua consorte debba inuestir ducati quattrocento in uno o più fondi stabili, et sicuri col farne sopra di quelli liuello, o censo perpetuo; l'utile, ouer pro delli qual danari douranno hauere sempre li sudetti Reuerendi Padri di San Francesco, con obligo, et aggrauio per-

³⁴ *Na margini*: 1636, Dicembre 15

Exemplum

³⁵ Francesco Erizzo, mletački dužd od 1631. do 1646. godine.

³⁶ Pietro Contarini, zadarski knez od 1636. do 1638. godine.

³⁷ Zadarski plemić Ivan Grisogono imenovan je kavaljerom Sv. Marka 10. XII. 1623. (Archivio di Stato di Venezia, Cancelleria inferiore: Cavalieri di San Marco, b. 174., str. 583.-583.).

petuo di douer celebrar ogni settimana nella predetta loro Chiesa doi messe piccole, una per l'anima di esso Signor Testatore, et l'altra per l'anima della sudetta Signora Bella sua consorte, con conditione espressa che non uolendo detti Reuerendi Padri accettar detti utili coll'aggrauio predetto di celebration di messe, in tal caso uole che uadano nella Confraternita della Maddonna del Carmene nella predetta Chiesa di San Francesco con l'obbligo sudetto della celebration di messe, et non uolendo ne anco detta Confraternita ricceuerle col detto obbligo ouero mandando in alcuna tempo detti Reuerendi Padri, o la Confraternita sudetta di celebrar continuamente le messe sudette, che in tal caso detti utili di stabili peruengano et peruenir debano nella Confraternita di San Siluestro col'istesso obbligo perpetuo di celebratione di doi messe alla settimana per le anime come di sopra.

Item tutti et cadauni altri ueramente beni suoi cosi mobili, come stabili, raggioni, et attioni, presenti et futuri, a lui Signor Testatore quouismodo spettanti, et pertinenti, sua uniuersal herede, donna, domina, et libera patrona in uita sua solamente ha instituito, nominato, et uoluto che sia la sudetta Signora Bella sua consorte, et dopo la morte della sudetta Signora Bella sua consorte ha instituito, et instituisse suo uniuersal herede di tutti li predetti beni suoi, raggioni, et attioni, il Signor Capitano Zuanne Ginni, nipote di esso Testatore, figlio del quondam Signor Capitano Zorzi Ginni fu fratello di esso Signor Testatore con dichiarazione espressa che li suoi beni stabili non possino in alcun pre[star], et in perpetuo uadano et andar debbano di heredi in heredi legitimante descendenti del detto Signor Capitano Zuanne suo nipote maschi solamente legittimi, et naturali, et di legittimo matrimonio nati, et manchando li maschi, uadano nelle femene, et nelli figlioli loro, et manchando di uita detto Signor Capitano Zuanne suo nipote senza lasciar dopo di se figliuoli o discendenza legittima, ouero estinta che sarà tutta la prole et discendenza sua come masculina, come feminina, in tal caso uuole, et ordena che il molto Reuerendo Monsignor Vicario del Domo di Zara, il Guardiano della Confraternita della Maddonna del Carmine, et il Gastaldo della Confraternita di San Siluestro, presenti et che per tempi saranno, debbano uender tutti li beni mobili che all'hora si trouaranno, et che il ritratto di quelli sia posto a censo o liuello sopra uno o più fondi stabili, quali siano aggiunti alli altri suoi beni stabili, l'utile delli qual beni stabili che annualmente si andarà cauando, uole et ordena che sia dato al Monasterio delli sudetti Reuerendi Padri di San Francesco con obbligo di douer celebrar ogni anno in perpetuo tante messe quanto sarà detto utile per l'anima di esso Signor Testatore, et delli morti suoi, et non uolendo essi Reuerendi Padri accettar li utili sudetti annualmente con l'obbligo sudetto, che in tal caso succedano le sudette doi Confraternita di San Siluestro, et della Maddonna del Carmine, con l'obbligo predetto della celebration di messe per l'anima sua, et delli suoi morti.

Item hà dichiarato, et dichiarisse, che se nel caso la Signora Bella sua consorte et herede morisse inanzi che detto Signor Capitano Zuanne Ginni suo nipote fosse peruenuto à età legittima, in tal caso hà elletto, et nominato in suoi tutori et administratori di tutti li beni sudetti li Signori Francesco Gandelini, et Giacomo Califi, quali habbino auttorità di regger, et administrar tutti li beni suoi sudetti sino a tan-

to che detto Signor Capitano Zuanne sarà peruenuto all'età legittima. Li qual beni suoi sudetti disse essere suoi speciali, et si sua special raggione, acquistati da lui con molti sudori, et stente al publico seruitio di Sua Serenita, et che in quelli nessun altro non ne hà, ne meno uuole che habbia interesse alcuno, saluo che li da lui di sopra nominati. Et questo disse, et uuolse che sia il suo ultimo Testamento, et la sua ultima uolontà, il quale, et la quale uuolse che uaglia per raggion de Testamento, et se per raggion di Testamento non ualesse, uole che uaglia per raggion di codicilli, per uia di donatione causa mortis, et di cadauna altra ultima uolontà, che di raggion meglio ualer, et tenir potesse, non ostante che forse fosse pretermesso qualche ordine di raggione, cassando, reuocando, et annullando tutti li altri Testamenti, et ultime uolontà che prima fatto hauesse, uolendo che siano nulli, inualidi, et di niun ualore di momento come se mai stati fatti non fossero, ma che questo solo uaglia, et tenga, et sortisca l'effetto suo.

Fatto in Zara in casa della solita habitatione del sudetto Signor Testatore posta in strada grande, nel confin di Santi Quaranta. Presenti misser Benetto Libbani orese³⁸, et il Signor Zanetto di Rocchi mercante, habitanti di Zara testimonii conosciuti, chiamati, et specialmente pregati.

Ioannes Braicich publicus auctoritate Veneta Jadreque iuratus notarius rogatus a presente testatore fideliter scripsit ita ipse ordinauit et in fidem subscripsit.

1638 Adi 23 Gennaro

Ad instantia della Signora Bella relicta et herede del predetto Testatore fu aperto il presente testamento dal predetto molto illustre Signor Gioanni Grisogono Kaulier honorando consigliere che alla confectione di quello e intrauenuto dopo però la ricognitione del suo sigillo, et inscrizione, letto, et publicato per me Zuanne Braicich Nodaro sudetto in tutto come sta, et giace, et in quello si contiene, et ciò nella predetta casa della habitatione del sudetto Testatore posta in strada grande nel confin de Santi Quaranta. Presenti mistro Pietro Antonio de Ruggier da Venetia callegher, et mistro Zuanne Brittanico sartor habitanti di Zara testimonii etc.

Idem Iohannes Braicich Notarius qui supra.

Na poleđini: Io Gioanni Grisogono Kaulier Consiglier fui presente a questo testamento lo iscrissi, et sigilai col mio solito sigillo.

Testamento del molto illustre Signor Zuanne Ginni Gouvernador delle Militie Albanese scritto per me Zuanne Braicich Nodaro publico di Zara, li 15 Dicembre 1636

³⁸ Benedikt (Benko) Libani, zlatar djelatan u Zadru u XVII. stoljeću. Godine 1632. bilježi se kao jedan od restauratora škrinje Sv. Šimuna. Usporedi: Kruno PRIJATELJ, *Umjetnost XVII. i XVIII. stoljeća u Dalmaciji*, Zagreb, 1956., str. 55.-56.; Isti, Spomenici Zadra XVII i XVIII st., u: *Zadar - Zbornik*, Zagreb, 1964., str. 579.; Anđela HORVAT – Radmila MATEJČIĆ – K. PRIJATELJ, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb, 1981., str. 787.

PRILOG 2.

Prijepis oporuke guvernadura Ivana Jerolima Ginnija (Državni arhiv u Zadru, Spisi zadarskih bilježnika, Francesco Lantana, 1669.-1687., b. I., Testamenti, br. 20., 27. XI. 1672.)

Nel Nome di Christo Amen. L'anno della sua Santissima Natiuità mille seicento settanta due, indictione decima, giorno di domenica, li uinti setta Nouembre. Regnante il Serenissimo Prencipe il Signor Domenico Contarini inclito Dose di Venetia.³⁹ Nel regimento dell'Illustrissimo Signor Francesco Diedo dignissimo Conte di Zara.⁴⁰ Alla presenza del Nobil homo Zaratino il magnifico Signor Capitano Giulio Begna honorando Giudice Essaminadore della corte di Zara, di me Nodaro etc.

Essendo statuito à cadauno di morire una uolta, ne sapendosi l'hora ne il ponto al che salubrementè riflettendo il Signor Governador Giouanni Gierolimo Ginni sano per la gratia del Signor Iddio di mente, sensi, loquela, et intelletto se bene di corpo grauamente amalato, e però temendo il Diuin Giudizio, ne uolendo partir da questa uita senza ordinar le cose sue, questo suo ultimo nuncupatiuo testamento, che si dice senza scritti, ha procurato, et uoluto che si faccia nel quale in primo capo raccomanda l'anima sua all'Omnipotente Signor Iddio, alla Gloriosa Vergine Maria, et à tutta la Corte Celeste, et quando piacerà al Signor Iddio leuarlo da questa vita uole che il suo cadauere sia sepolto nella Chiesa de molto Reuerendi Padri di San Domenico nella sua sepoltura.

Comissarii, et fedel essecutori di questa sua ultima uolontà hà nominato, et uuoluto che siano Il Signor Conte Francesco Soppe Papali, il Signor Governador Pietro Nassi, il Signor Nicolo Canauelli, et il Dottor Francesco Lantana.

Alli quattro luochi pii di questa Città disse lasciar un ducato per cadaun per una uolta tanto.

Lascia per raggion di legato alla Signora Madalena Soppe ducati mille, e cinquecento in ricompensa della seruitù prestata al medesimo Signor Testatore cosi nella sua infermità, come anco in tutto il tempo di sua uita hauendole portato affetto non come à sua germana, ma come à sorella per una uolta tanto.

Lascia per raggion di legato alla Signora Contessa Franchesina Soppe parimente germana d'esso Testatore ducati cento per una uolta tanto.

Lascia per raggion di legato alla Signora Daria Spingaroli Nassi germana d'esso Testatore ducati cento che si faci un anello per amor suo.

Lascia a Lucia serue al presente in casa al detto Testatore, che non se li debba dimandar conto delle robbe che hà portato, ne che hà apresso di se, et in oltre li lascia per raggion di legato ducati doicento.

³⁹ Domenico Contarini, mletački dužd od 1659. do 1675. godine.

⁴⁰ Francesco Diedo, knez Zadra od 1670. do 1672. godine.

Item lascia per raggion di legato à Michiel al presente per seruitù in casa del detto Testatore le arme del detto seruitore, et ducati doicento con la robba del medesimo seruitore.

Nel resto veramente de tutti, et cadauni beni suoi mobili, stabili, presenti, et futuri hà instituito, nominato, et uoluto che sia sua herede uniuersale usufruttaria sua vita durante la Signora Artimisia madre del Signor Testatore, et dopo la morte della detta Signora Artimisia sustituisse suo herede uniuersale proprietario il Signor Conte Francesco Soppe Papali obligandolo racordauì dell'anima esso Signor Testatore.

Lascia alli Signori Comissarii un paro di calce di seta per cadauno per amor suo.

Et questo disse, et uolse, che sia il suo ultimo testamento, et la sua ultima uolontà, il quale uuole che uaglia per raggion di testamento, e se per raggion di testamento non ualesse uaglia per raggion di codicillo, e di qualsia altra donatione causa mortis, et ultima uolontà, non ostante che in questo ui fosse pretermesso alcun altro ordine di raggione, cassando, reuocando, et annullando qualsi uoglia altra ultima uolontà, codicillo, e testamento, uolendo che questo solo sia esseguito et sortisca la sua debita, et pontual essecutione.

Fatto in Zara in casa dell'habitatione del detto Signor Testatore posta nel Confin della Beata Vergine Piazzola, presenti il Signor Governador Pietro Nassi, et il Signor Nicolo Canauelli ambi testimonii conosciuti, chiamati, et pregati.

Et io Francesco Lantana Nodaro publico, et giurato di questa Città ho scritto il presente testamento cosi ordinante il sudetto Signor Testatore in fede etc.

In reletione disse lascia per raggion di legato al Signor Nicolo Calcina germano d'esso Testatore ducati tre cento per una uolta tanto.

Idem qui supra notarius Franciscus Lantana.

Adi 15 Marzo 1673

Stante la morte del Testatore seguita già molte settimane, et ad istanza del Signor Conte Francesco Soppe Papali herede proprietario fu aperto il presente testamento dal Signor Capitano Giulio Begna che nella facitura di esso interuienne come Giudice essaminadore, premessa la ricognizione del sigillo, et inscrizione che trouò il tutto ben condizionato, e fu da me Nodaro letto de uerbo ad uerbum nella Sacrestia delle reliquie di questa metropolitana. Presenti Signori Capitano Zorzi Renessi, et Nicolo Calcina, testimonii conosciuti, chiamati etc.

Na poleđini: Io Giulio Begna Giudice essaminadore fui presente a questo testamento et lo iscrissi per lo sigillia col mio sigillio.

Testamento del Signor Governador Giouanni Gierolimo Ginni scritto da me Francesco Lantana Nodaro Publico e Giurato di Zara sotto li 27 Nouembre 1672

The Albanian family Ginni in the sixteenth- and seventeenth-century histories of Dalmatia and Istria: a contribution to the study of communications along the East Adriatic Coast

Lovorka Čoralić

Croatian Institute of History

Opatička 10

10000 Zagreb

Republic of Croatia

Families who originated in regions outside the East Adriatic Coast played an important role in the history of this region. Yet we know little about them and the relevant data are often scattered in studies of other topics or in diverse archival sources. This essay discusses the history of such a family, the Ginnis, who originated in northern Albania and who, in the sixteenth and seventeenth centuries, contributed significantly to the social and military history of Eastern Adriatic. This essay uses the secondary literature and the archival sources (from the State Archives in Zadar and the State Archives in Venice) to chronologically reconstruct the lives and the careers of the Ginni family members. The study focuses on the seventeenth century as the period when the largest number of the family members is recorded in the Istrian and Dalmatian sources. As officers in the Venetian navy, they played prominent roles as commanders (captains; governors or *guvernaduri*) of navy formations (*barche armate*), controlling sea routes in North Adriatic and fought against the *uskoks* of Senj. The study concludes with the observation that the hitherto little known Ginnis were an important Albanian family of the Early Modern era, whose members played significant roles in the history of East Adriatic. Appendices to this article contain transcriptions of testaments of the Venetian *guvernadur* Ivan (1636) and Ivan Jerolim Ginni (1672), kept in the State Archives in Zadar.

Keywords: Venetian Republic, Dalmatia, Albania, Istria, early modern era, military history, family history, wars between Venice and the Ottoman Empire